



Teematuba 2: Hariduse roll tervisekäitumise ja ohutusvalaste hoiakute kujundamisel

Tartumaa Omavalitsuste Liit

Tartus, 11.11.2020



Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council



LÕUNA-EESTI HEAOLUFOORUM 2020

Maailm algab Sinust

Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi ja Võru maakond

Turvalisus hariduses lapse vaates

Dagmar Kutsar, Tartu Ülikool

Turvalisus on iga inimese põhivajadus ja subjektiivset heaolu mõjutav tegur

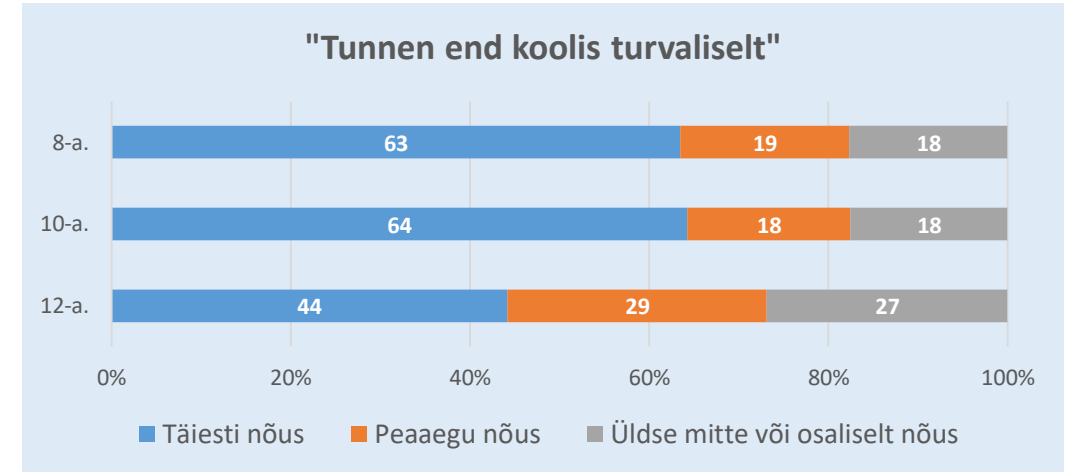
Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 44 sätestab, et koolil tuleb tagada õpilase koolis viibimise ajal tema vaimse ja füüsilise turvalisuse ning tervise kaitse (RT I 2010, 41, 240).

Seega on lapsel õigus elada ja õppida turvalises keskkonnas

Turvalisuse olulised aspektid:

- **Füüsiline turvalisus:** Füüsilise keskkonna ohutus
- **Normatiivne turvalisus:** Koolikorraldus ja distsipliin (reeglid ja nendest kinnipidamine)
- **Sotsiaalne turvalisus:** Positiivsed suhted (kiusamisvaba)
- **Vaimne turvalisus:** Sallivuse ja hoolivuse kultuur (diskrimineerimisest vaba)

- **Haridusasutuse (kool, lasteaed) kohustus:** Kaitsta lapsi ohtude ja riskide eest (keskkondlik aspekt)
- **Haridusasutuse ülesanne:** Aidata kaasa lapse tervisekäitumise ja ohutuslaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemisele (lapse kui aktiivse tegutseja aspekt)



2. ja 4. klassi lapsed tunnevad ennast koolis turvalisemalt kui 6.klassi lapsed (2018)



Turvaliselt tundev laps on rõõmsam ja edukam

Madala turvalisusega laps tunneb hirmu

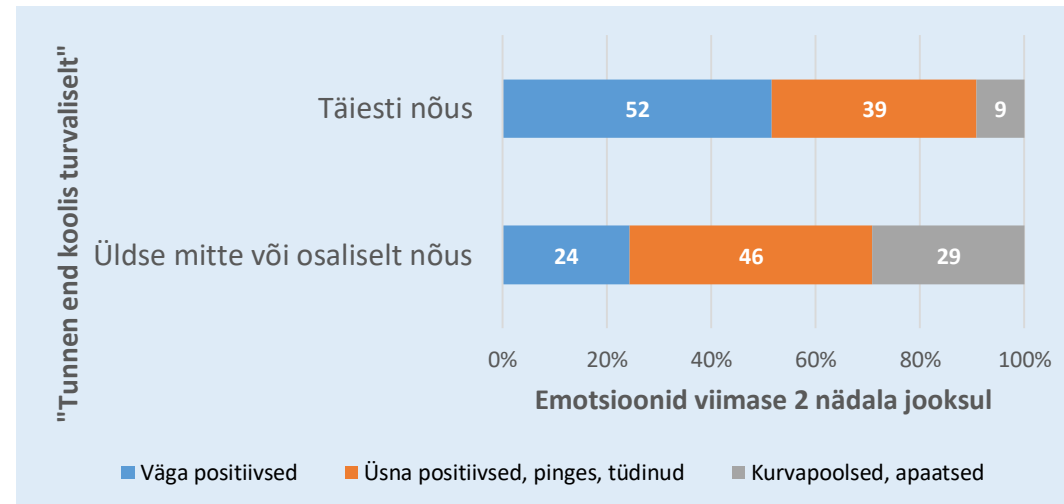
Madala turvalisusega laps ei usalda teisi inimesi

Tal on halvemad suhted kaasõpilastega

Paljud nendest on kiusatavad või ise kiusajad

Õpetajad tajuvad kooli turvalisemana kui lapsed (lastega võrreldes on nad vähem informeeritud nt varjatud kiusamisest)

→ *Lastega on vaja rääkida ja neid kuulata!*



End turvaliselt koolis tundvatel 6.klassi lastel on positiivsed emotsioonid ülekaalus



Turvalisus hariduses lapse vaates

Turvalisus ei tähenda laste jaoks mitte ainult füüsilist ohutust/kindlustunnet (terror ja kiusamine), vaid sellel on ka vaimne mõõde

- turvaline on keskkond, kus laps saab olla aktiivne tegutseja ja kaasarääkija
- temaga on jagatud asjassepuutuvat informatsiooni
- läbi räägitud riskid
- tal on omad tegutsemise eesmärgid
- tal on selged teed nendele jõudmiseks ja ohutus sellel teel

Kuidas eelnev jutt seostub ohusalaste hoiakute kujundamisega? Turvalisust luuakse ühiselt, suheldes, interaktsioonis

- Turvalisus on koolikogukonna ühine projekt: heaolu loov kool (läbiräägitud kokkulepped, ühiselt loodud kriisiplaan)
- Õpetajate oskused ja eeskuju (mudel): professionaalsete oskuste kõrval väga head eluoskused ja eetilisus
- Praktiline oskuste õpe (nn 'hands-on'): arenevad oskused turvaliseks toimimiseks, sellega koos ka hoiakud